

UITTREKSEL

VAN HET DOCUMENT "AANGENOMEN TEKSTEN"

VAN DE VERGADERPERIODE VAN

11 november 2015

INHOUDSOPGAVE

P8_TA-PROV(2015)0393	5
INTEROPERABILITEITSOPLOSSINGEN ALS MIDDEL OM DE OVERHEIDSSECTOR TE MODERNISEREN	
***I	
P8_TA-PROV(2015)0395	63
HERVORMING VAN DE KIESWET VAN DE EU	

AANGENOMEN TEKSTEN

Voorlopige uitgave

P8_TA-PROV(2015)0393

Interoperabiliteitsoplossingen als middel om de overheidssector te moderniseren *I**

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 11 november 2015 over het voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een programma inzake interoperabiliteitsoplossingen voor overheidsdiensten, bedrijven en burgers (ISA²) in Europa – Interoperabiliteit als middel om de overheidssector te moderniseren (COM(2014)0367 – C8-0037/2014 – 2014/0185(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2014)0367),
- gezien artikel 294, lid 2, en artikel 172 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C8-0037/2014),
- gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
- gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 15 oktober 2014¹,
- gezien het advies van het Comité van de Regio's van 12 februari 2015²,
- gezien de schriftelijke toezegging van de vertegenwoordiger van de Raad van 23 september 2015 om het standpunt van het Europees Parlement goed te keuren, overeenkomstig artikel 294, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
- gezien artikel 59 van zijn Reglement,
- gezien het verslag van de Commissie industrie, onderzoek en energie en de adviezen van de Commissie interne markt en consumentenbescherming en de Commissie

¹ PB C 12 van 15.1.2015, blz. 99.

² PB C 140 van 28.4.2015, blz. 47.

burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (A8-0225/2015),

1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast;
2. verzoekt om hernieuwde voorlegging indien de Commissie voornemens is ingrijpende wijzigingen in haar voorstel aan te brengen of dit door een nieuwe tekst te vervangen;
3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

Standpunt van het Europees Parlement in eerste lezing vastgesteld op 11 november 2015 met het oog op de vaststelling van Besluit (EU) 2015/... van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een programma inzake interoperabiliteitsoplossingen en gemeenschappelijke kaders voor Europese overheidsdiensten, bedrijven en burgers (ISA²-programma) - als middel om de overheidssector te moderniseren

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 172,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité³,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁴,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure⁵,

³ PB C 12 van 15.1.2015, blz. 99.

⁴ PB C 140 van 28.4.2015, blz. 47.

⁵ Standpunt van het Europees Parlement van 11 november 2015.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In een reeks ministeriële verklaringen (Manchester 24 november 2005, Lissabon 19 september 2007, Malmö 18 november 2009 en Granada 19 april 2010) hebben de betrokken ministers de Commissie verzocht de samenwerking tussen de lidstaten te bevorderen door grens- en sectoroverschrijdende interoperabiliteitsoplossingen te verwezenlijken die doeltreffendere en veiligere overheidsdienstverlening mogelijk maken. Voorts erkennen de lidstaten dat betere overheidsdiensten moeten worden geleverd met minder middelen en dat het potentieel van e-overheid kan worden opgedreven door een samenwerkingscultuur te stimuleren en door de randvoorwaarden voor interoperabiliteit in Europese overheidsdiensten te verbeteren.
- (2) In haar mededeling van 19 mei 2010 over Een digitale agenda voor Europa (DAE), een van de vlaggenschipinitiatieven van de Europa 2020-strategie, heeft de Commissie benadrukt dat interoperabiliteit essentieel is om het maatschappelijke en economische potentieel van informatie- en communicatietechnologie (ICT) optimaal te benutten, en dat de digitale agenda derhalve alleen doeltreffend kan zijn als interoperabiliteit is gewaarborgd.

- (3) In haar mededeling van 16 december 2010, getiteld "Naar interoperabele Europese overheidsdiensten", heeft de Commissie de Europese interoperabiliteitsstrategie (EIS) en het Europese interoperabiliteitskader (EIF) geïntroduceerd.
- (4) Interoperabiliteit bevordert de succesvolle uitvoering van beleidsmaatregelen ***en biedt een enorm potentieel voor het vermijden van grensoverschrijdende elektronische belemmeringen, wat verder zal bijdragen aan de opkomst van nieuwe of de consolidatie van gemeenschappelijke overheidsdiensten in ontwikkeling op EU-niveau.*** De in de volgende overwegingen omschreven beleidsterreinen zijn voor de doeltreffende en efficiënte uitvoering afhankelijk van interoperabiliteit.
- (5) Op het gebied van de interne markt zijn de lidstaten op grond van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad⁶ verplicht dienstverrichters de mogelijkheid te bieden op afstand alle nodige procedures en formaliteiten elektronisch af te handelen met het oog op het verrichten van diensten buiten de lidstaat waar zij zijn gevestigd.

⁶ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36).

- (6) Op het gebied van het vennootschapsrecht stelt Richtlijn 2012/17/EU van het Europees Parlement en de Raad⁷ de interoperabiliteit van centrale, handels- en vennootschapsregisters van de lidstaten door middel van een centraal platform verplicht. Met gekoppelde vennootschapsregisters is grensoverschrijdende uitwisseling van informatie tussen registers mogelijk en wordt de toegang op Unieniveau van bedrijven en burgers tot gegevens over ondernemingen vergemakkelijkt, hetgeen ten goede komt van de rechtszekerheid voor het bedrijfsleven in de Unie .
- (7) Op het gebied van het milieu moeten er op grond van Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad⁸ uitvoeringsbepalingen met betrekking tot technische voorschriften voor de interoperabiliteit worden vastgesteld. Op grond van deze richtlijn moet met name nationale infrastructuur worden aangepast om te waarborgen dat ruimtelijke gegevens en diensten interoperabel en binnen de Unie grensoverschrijdend toegankelijk zijn.

⁷ Richtlijn 2012/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2012 tot wijziging van Richtlijn 89/666/EEG van de Raad en Richtlijnen 2005/56/EG en 2009/101/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de koppeling van centrale, handels- en vennootschapsregisters betreft (**PB L 156 van 16.6.2012, blz. 1**).

⁸ Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire) (PB L 108 van 25.4.2007, blz. 1).

- (8) Op het gebied van justitie en binnenlandse zaken vormt verbeterde interoperabiliteit tussen Europese databases de basis voor het visuminformatiesysteem⁹, het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie¹⁰, het Europees systeem voor de vergelijking van vingerafdrukken¹¹ en het e-justitieportaal¹². Daarnaast heeft de Raad op 24 september 2012 conclusies aangenomen waarin wordt opgeroepen tot de invoering van de Europese identificatiecode voor wetgeving en wordt gewezen op de behoefte aan het interoperabel zoeken naar en uitwisselen van juridische informatie die is gepubliceerd in nationale publicatie- en staatsbladen, waarbij gebruik wordt gemaakt van unieke identificatiecodes en gestructureerde metagegevens. ***Samenwerking tussen het Europees Agentschap voor het operationeel beheer van grootschalige IT-systemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht en het bij dit besluit vastgestelde programma zou tot synergieën kunnen leiden, wat de verwezenlijking van hun respectieve doelstellingen ten goede zou komen.***

⁹ Verordening (EG) nr. 767/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende het Visuminformatiesysteem (VIS) en de uitwisseling tussen de lidstaten van gegevens op het gebied van visa voor kort verblijf (VIS-verordening) (PB L 218 van 13.8.2008, blz. 60).

¹⁰ Verordening (EG) nr. 1987/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) (PB L 381 van 28.12.2006, blz. 4).

¹¹ Verordening (EG) nr. 2725/2000 van de Raad van 11 december 2000 betreffende de instelling van "Eurodac" voor de vergelijking van vingerafdrukken ten behoeve van een doeltreffende toepassing van de Overeenkomst van Dublin (PB L 316 van 15.12.2000, blz. 1).

¹² <https://e-justice.europa.eu>

- (9) ***Interoperabiliteit binnen lokale, nationale en Europese overheidsdiensten draagt bij aan het bereiken van de doelstellingen die het Parlement noemt in zijn resolutie van 29 maart 2012 over het verslag over het EU-burgerschap 2010: Het wegnemen van de belemmeringen voor de rechten van EU-burgers.***
- (10) Voor het succes van douanerechten, belastingen, accijnzen en heffingen was interoperabiliteit van doorslaggevend belang voor de toepassing van trans-Europese ICT-systemen in alle lidstaten en voor de ondersteuning van uit de programma's Fiscalis-2013 en Douane-2013 gefinancierde interoperabele zakelijke diensten. Deze programma's worden uitgevoerd en toegepast door de Commissie en nationale overheden. De in het kader van de programma's Fiscalis-2013 en Douane-2013 gecreëerde instrumenten kunnen voor andere beleidsterreinen worden gebruikt. ***Voorts is de lidstaten en de Commissie in de conclusies van de Raad van 26 mei 2014 over hervorming van de governance van de douane-unie van de EU verzocht om een strategie te ontwikkelen voor gezamenlijk beheerde en geëxploiteerde IT-systemen op alle douanegerelateerde gebieden.***

- (11) Op het gebied van gezondheid voorziet Richtlijn 2011/24/EU van het Europees Parlement en de Raad¹³ in regels voor het vergemakkelijken van de toegang tot veilige en hoogwaardige grensoverschrijdende gezondheidszorg. Bij deze richtlijn is met name het e-gezondheidsnetwerk opgericht, waarmee problemen op het gebied van interoperabiliteit tussen elektronische gezondheidsstelsels worden aangepakt. In het kader van het e-gezondheidsnetwerk kunnen richtsnoeren worden vastgelegd inzake de minimale gegevensverzameling die bij ongeplande zorg en spoedeisende hulp grensoverschrijdend moet worden uitgewisseld en inzake diensten voor elektronische recepten over grenzen heen.
- (12) Op het gebied van Europese fondsen is in artikel 122 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad¹⁴ bepaald dat alle uitwisseling van informatie tussen de begunstigden en managementautoriteiten, certificeringsautoriteiten, auditautoriteiten en intermediaire instanties door middel van elektronische systemen voor gegevensuitwisseling moet kunnen plaatsvinden. Deze systemen moeten interoperabel zijn met de kaders van de lidstaten en van de Unie en ervoor zorgen dat de begunstigden alle vereiste informatie slechts één keer hoeven in te dienen.

¹³ Richtlijn 2011/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 betreffende de toepassing van de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg (PB L 88 van 4.4.2011, blz. 45).

¹⁴ Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320).

- (13) Op het gebied van overheidsinformatie wordt in Richtlijn 2013/37/EU van het Europees Parlement en de Raad¹⁵ benadrukt dat openbare lichamen documenten, waar mogelijk en passend, in een open en machinaal leesbaar formaat, samen met de metagegevens, met de meest geschikte mate van precisie en detailleringsniveau, beschikbaar moeten stellen in een vorm die interoperabiliteit, hergebruik en toegankelijkheid waarborgt.
- (14) Op het gebied van elektronische ***identificatie voorziet Verordening (EU) nr. 910/2014*** van het Europees Parlement en de Raad¹⁶ ***in een interoperabiliteitskader met het oog op de interoperabiliteit van nationale elektronische-identificatiestelsels.***

¹⁵ Richtlijn 2013/37/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot wijziging van Richtlijn 2003/98/EG inzake het hergebruik van overheidsinformatie (PB L 175 van 27.6.2013, blz. 1).

¹⁶ Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG (PB L 257 van 28.8.2014, blz. 73).

- (15) Op het gebied van ICT-normalisatie wordt interoperabiliteit in Verordening (EU) nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷ beschouwd als essentieel resultaat van normalisatie.
- (16) Op het gebied van onderzoek en innovatie is in Verordening (EU) nr. 1291/2013 van het Europees Parlement en de Raad¹⁸, waarbij Horizon 2020 is vastgesteld, duidelijk bepaald dat interoperabele ICT-oplossingen en -normen de kern vormen van partnerschappen van sectoren op Unieniveau. Door een samenwerking rondom gemeenschappelijke open-technologieplatforms met overloop- en hefboomeffecten, zal een breed scala aan belanghebbenden profijt trekken van nieuwe ontwikkelingen en zullen nog meer innovaties ontstaan.

¹⁷ Verordening (EU) nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende Europese normalisatie, tot wijziging van de Richtlijnen 89/686/EEG en 93/15/EEG van de Raad alsmede de Richtlijnen 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG en 2009/105/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Beschikking 87/95/EEG van de Raad en Besluit nr. 1673/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 316 van 14.11.2012, blz. 12).

¹⁸ Verordening (EU) nr. 291/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van Horizon 2020 – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020) en tot intrekking van Besluit nr. 1982/2006/EG (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 104).

- (17) Op het gebied van overheidsopdrachten zijn de lidstaten op grond van de Richtlijnen 2014/23/EU¹⁹, 2014/24/EU²⁰ en 2014/25/EU²¹ van het Europees Parlement en de Raad verplicht elektronische aanbestedingen in te voeren. In deze richtlijnen is bepaald dat de voor mededelingen langs elektronische weg te gebruiken middelen, en de technische kenmerken daarvan, in combinatie met algemeen gebruikte ICT-producten moeten kunnen functioneren. Daarnaast voorziet Richtlijn 2014/55/EU van het Europees Parlement en de Raad²² in de ontwikkeling van een Europese norm voor elektronisch factureren bij overheidsopdrachten teneinde interoperabiliteit tussen de elektronische factureringssystemen in de hele EU te waarborgen.
- (18) ***Bijgevolg is het belangrijk dat beleid op het gebied van interoperabiliteit en het mogelijke gebruik daarvan op Unieniveau op de meest efficiënte en voor eindgebruikers ontvankelijke manier wordt gecoördineerd. Om een einde te maken aan de versnippering in het interoperabiliteitslandschap moeten een gemeenschappelijk begrip van interoperabiliteit in de Unie en een holistische benadering van interoperabiliteitsoplossingen worden bevorderd.***

¹⁹ Richtlijn 2014/23/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 1).

²⁰ Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65).

²¹ Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 243).

²² Richtlijn 2014/55/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake elektronische facturering bij overheidsopdrachten (PB L 133 van 6.5.2014, blz. 1).

- (19) Interoperabiliteit is tevens een fundamenteel onderdeel van de Connecting Europe Facility (CEF) op het gebied van breedbandinfrastructuur en -diensten die is vastgesteld bij Verordening (EU) nr. 1316/2013 van het Europees Parlement en de Raad²³. In Verordening **(EU) nr. 283/2014 van het Europees Parlement en de Raad**²⁴ betreffende richtsnoeren voor trans-Europese netwerken op het gebied van telecommunicatie-infrastructuur is uitdrukkelijk bepaald dat **een aantal van de operationele prioriteiten** van de CEF bestaat in de interoperabiliteit, connectiviteit, duurzame introductie, exploitatie en opwaardering van trans-Europese digitale-diensteninfrastructuren en de coördinatie daarvan op Unieniveau. **Verordening (EU) nr. 283/2014 voorziet met name in zogeheten bouwstenen, zoals e-identificatie, e-bezorging en geautomatiseerde vertaling, om de grensoverschrijdende interoperabiliteit te vergemakkelijken.**

²³ Verordening (EU) nr. 1316/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 913/2010 en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 680/2007 en (EG) nr. 67/2010 (PB L 348 van 20.12.2013, blz. 129).

²⁴ Verordening (EU) nr. 283/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 betreffende richtsnoeren voor trans-Europese netwerken op het gebied van telecommunicatie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1336/97/EG (PB L 86 van 21.3.2014, blz. 14).

- (20) Op politiek niveau heeft de Raad herhaaldelijk opgeroepen tot een nog grotere mate van interoperabiliteit in Europa en tot voortzetting van de inspanningen om de Europese overheidsdiensten te moderniseren. **Op** 24 en 25 oktober 2013 heeft de Europese Raad **■** conclusies aangenomen waarin wordt benadrukt dat de modernisering van overheidsdiensten moet worden voortgezet door middel van de vlotte invoering van diensten zoals e-overheid, e-gezondheid, e-facturering en e-aanbesteding, die afhankelijk zijn van interoperabiliteit. ***De inzet van de lidstaten is van essentieel belang voor een snelle ontwikkeling van een interoperabele e-samenleving in de Unie en voor de betrokkenheid van overheidsdiensten bij het stimuleren van het gebruik van onlineprocedures. Bovendien kan het noodzakelijk zijn de Europese overheidsdiensten, met ondersteuning door de lidstaten, aan te passen met het oog op de totstandbrenging van een effectievere, vereenvoudigde en gebruikersvriendelijke e-overheid, . Efficiënte online-overheidsdiensten zijn van cruciaal belang voor het bevorderen van het vertrouwen van bedrijven en burgers in digitale diensten.***

- (21) Benadering van interoperabiliteit vanuit één sector gaat gepaard met het risico dat de vaststelling van andere of niet-compatibele oplossingen op nationaal of sectoraal niveau nieuwe elektronische obstakels tot gevolg heeft die een belemmering vormen voor de goede werking van de interne markt en het daarmee verband houdende vrije verkeer, en die de openheid en het concurrentievermogen van markten alsmede de verlening van diensten van algemeen belang aan bedrijven en burgers ondermijnen. Om dat risico te beperken, dienen de lidstaten en de Unie zich meer gezamenlijke inspanningen te getroosten om marktversnippering te voorkomen. **Zij moeten toezien op** grens- of sectoroverschrijdende interoperabiliteit door middel van de tenuitvoerlegging van wetgeving, waarbij dient te worden gezorgd voor het terugdringen van administratieve lasten en kosten, **het verbeteren van de efficiëntie**, het bevorderen van gemeenschappelijk overeengekomen ICT-oplossingen en het waarborgen van behoorlijk bestuur.
- (22) ***Bij de totstandbrenging, verbetering of toepassing van gemeenschappelijke oplossingen moeten alle initiatieven, waar aangewezen, voortbouwen op of vergezeld gaan van het delen van ervaringen en oplossingen en van de uitwisseling en bevordering van optimale werkwijzen, waarbij steeds acht moet worden geslagen op de beginselen van technologische neutraliteit en aanpasbaarheid, veiligheid, privacy en gegevensbescherming. In dit verband moet de inachtneming van het EIF en de openheid van specificaties en normen worden bevorderd.***

- (23) Met verschillende opeenvolgende programma's is gestreefd naar de coherente ontwikkeling en uitvoering van globale en sectorale interoperabiliteitsstrategieën, wettelijke kaders, richtsnoeren, diensten en instrumenten om te voldoen aan vereisten in het kader van Uniebrede beleidsterreinen, zoals: i) het programma voor gegevensuitwisseling tussen overheidsdiensten (1999-2004) (het "IDA-programma"), dat is vastgesteld bij de Besluiten nr. 1719/1999/EG²⁵ en nr. 1720/1999/EG²⁶ van het Europees Parlement en de Raad; ii) het programma betreffende de interoperabele levering van pan-Europese e-overheidsdiensten aan overheidsdiensten, ondernemingen en burgers (2005-2009) (het "IDABC-programma"), dat is vastgesteld bij Besluit 2004/387/EC van het Europees Parlement en de Raad²⁷, en iii) het programma inzake interoperabiliteitsoplossingen voor Europese overheidsdiensten (2010-2015) (het "ISA-programma"), dat is vastgesteld bij Besluit nr. 922/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad²⁸.

Het bij dit besluit vastgestelde programma moet gebaseerd zijn op de in de loop van deze programma's opgedane ervaring.

²⁵ Besluit nr. 1719/1999/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 1999 betreffende een reeks richtsnoeren, met inbegrip van de vaststelling van projecten van gemeenschappelijk belang, voor trans-Europese netten voor elektronische gegevensuitwisseling tussen overheidsdiensten (IDA) (PB L 203 van 3.8.1999, blz. 1).

²⁶ Besluit nr. 1720/1999/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 1999 tot vaststelling van een reeks acties en maatregelen ter verzekering van de interoperabiliteit van en de toegang tot trans-Europese netten voor elektronische gegevensuitwisseling tussen overheidsdiensten (IDA) (PB L 203 van 3.8.1999, blz. 9).

²⁷ Besluit nr. 2004/387/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende de interoperabele levering van pan-Europese e-overheidsdiensten aan overheidsdiensten, ondernemingen en burgers (IDABC) (PB L 144 van 30.4.2004, blz. 62).

²⁸ Besluit nr. 922/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 inzake interoperabiliteitsoplossingen voor Europese overheidsdiensten (ISA) (PB L 260 van 3.10.2009, blz. 20).

- (24) De in het kader van het IDA-, IDABC- en ISA-programma ontplooiëde activiteiten hebben in belangrijke mate bijgedragen aan het waarborgen van interoperabiliteit bij de elektronische uitwisseling van informatie tussen Europese overheidsdiensten. In zijn Resolutie van 20 april 2012 over een concurrerende digitale interne markt – e-overheid als speerpunt, heeft het Europees Parlement de bijdrage van het ISA-programma erkend, alsmede de overkoepelende rol ervan bij de vaststelling, bevordering en ondersteuning van de toepassing van interoperabiliteitsoplossingen en kaders voor Europese overheidsdiensten bij de totstandkoming van synergieën en de bevordering van het hergebruik van oplossingen en bij de verwezenlijking van hun eisen in verband met de interoperabiliteit in specificaties en normen voor digitale dienstverlening.
- (25) Besluit nr. 922/2009/EG verstrikt op 31 december 2015. Er is bijgevolg een nieuw Unieprogramma inzake interoperabiliteitsoplossingen en gemeenschappelijke kaders voor Europese overheidsdiensten, bedrijven en burgers (het "ISA²-programma") nodig voor **het ontwikkelen, handhaven en** bevorderen van een holistische benadering **van interoperabiliteit, teneinde versnippering in het interoperabiliteitslandschap weg te werken en elektronische belemmeringen in de Unie te voorkomen, voor het bevorderen van efficiënte en doeltreffende** grens- en sectoroverschrijdende **elektronische** wisselwerking tussen Europese overheidsdiensten ■ enerzijds en **tussen Europese overheidsdiensten** en bedrijven en burgers anderzijds, **voor het vinden, creëren en exploiteren van interoperabiliteitsoplossingen die de tenuitvoerlegging van het beleid en de werkzaamheden van de Unie bevorderen, en voor het bevorderen van hergebruik door Europese overheidsdiensten van interoperabiliteitsoplossingen.**

- (26) *Naast Europese overheidsdiensten zijn ook bedrijven en burgers eindgebruikers van interoperabiliteitsoplossingen doordat zij gebruikmaken van elektronische openbare diensten die overheidsdiensten verstrekken. Gebruikersgerichtheid heeft met name betrekking op de eindgebruikers van interoperabiliteitsoplossingen. Onder bedrijven moeten met name kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en micro-ondernemingen worden verstaan, gezien hun waardevolle bijdrage aan de economie van de Unie.*
- (27) *Gemeenschappelijke kaders en oplossingen die worden ontwikkeld of gebruikt in het kader van het ISA²-programma, dienen voor zover mogelijk een interoperabiliteitslandschap te vormen **om** de wisselwerking tussen Europese overheidsdiensten, bedrijven en burgers te **bevorderen** en grens- of sectoroverschrijdende interoperabiliteit te **waarborgen, te vergemakkelijken** of mogelijk **te maken**.*
- (28) *Het moet mogelijk zijn acties in het kader van het ISA²-programma volgens een "iteratieve methodologie" uit te voeren.*

- (29) *Aangezien steeds meer overheidsdiensten "standaard digitaal" worden aangeboden, is het belangrijk dat overheidsmiddelen voor ICT-oplossingen zo efficiënt mogelijk worden besteed. Daartoe moeten zulke diensten zo vroeg mogelijk worden gepland en moeten oplossingen, waar mogelijk, worden uitgewisseld en hergebruikt om maximaal rendement te halen uit de ingezette overheidsmiddelen. Het ISA²-programma moet aan deze doelstelling bijdragen.*
- (30) *Interoperabiliteit en bijgevolg de oplossingen die worden ontwikkeld of gebruikt in het kader van het ISA²-programma, dragen wezenlijk bij aan de volledige benutting van het potentieel van e-overheid en e-democratie doordat zij de oprichting van centrale aanspreekpunten en een transparante eind-tot-eindverlening van openbare diensten mogelijk maken, wat minder administratieve lasten en lagere kosten met zich meebrengt.*
- (31) Ook bedrijven en burgers dienen als eindgebruikers baat te hebben bij gemeenschappelijke, herbruikbare en interoperabele frontofficediensten die resulteren uit de betere integratie van processen en de uitwisseling van gegevens via de backoffices van Europese overheidsdiensten.

- (32) *De Unie moet in haar activiteiten het gelijkheidsbeginsel in acht nemen. De burgers van de Unie zijn gerechtigd op een gelijke behandeling door de instellingen, organen en instanties van de Unie. De Unie moet rekening houden met vereisten die verband houden met de strijd tegen sociale uitsluiting. In dit verband moet bij de ontwikkeling van strategieën met betrekking tot de interoperabiliteit van openbare diensten in de hele Unie worden gestreefd naar toegankelijkheid voor eenieder, rekening houdend met de meest achtergestelde burgers en de dunbevolktste gebieden, teneinde de digitale kloof en uitsluiting tegen te gaan, zoals het Europees Parlement heeft gevraagd in zijn resolutie van 20 april 2012 over een concurrerende digitale interne markt – e-overheid als speerpunt. De invoering van elektronische openbare diensten door Europese overheidsdiensten vergt een inclusieve benadering (digitale inclusie), waarbij zo nodig technische ondersteuning en opleiding worden verstrekt om de verschillen in de toepassing van ICT-oplossingen te verkleinen, en dienstverlening via meerdere kanalen wordt aangeboden, indien nodig met inbegrip van de instandhouding van de traditionele toegangsmiddelen.*
- (33) *Interoperabiliteitsoplossingen in het kader van het ISA²-programma moeten worden ontwikkeld in overeenstemming met het recht van de eindgebruikers om toegang te krijgen tot informatie en inhoud en deze te delen, toepassingen en diensten te gebruiken en aan te bieden, en gebruik te maken van de eindapparatuur van hun keuze, ongeacht de locatie van de eindgebruiker of de aanbieder, en ongeacht de locatie, de herkomst of de bestemming van de informatie, inhoud, toepassing of dienst, via hun dienst voor internettoegang zoals bepaald in Verordening (EU) nr. .../... van het Europees Parlement en de Raad*

...²⁹ *
...

²⁹ Verordening ... van het Europees Parlement en de Raad van ... tot vaststelling van maatregelen betreffende het open internet en tot wijziging van Richtlijn 2002/22/EG inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten en Verordening (EU) nr. 531/2012 betreffende roaming op openbare mobielecommunicatienetwerken binnen de Unie (PB L ...).

* PB: gelieve het nummer en de datum van publicatie van het document ST 10788/2015 in te voegen.

- (34) Het ISA²-programma dient een instrument te zijn voor de modernisering van *Europese overheidsdiensten. De modernisering van Europese overheidsdiensten en de verbetering van hun interoperabiliteit dragen in belangrijke mate bij aan de voltooiing van de digitale interne markt om burgers volledig te laten profiteren van interoperabele e-diensten, waaronder e-overheid en e-gezondheid, waarbij voorrang moet worden gegeven aan het wegnemen van belemmeringen, zoals niet-verbonden e-diensten. Gebrek aan interoperabiliteit ondermijnt vaak de uitvoering van digitale eind-tot-eind-diensten en de ontwikkeling van centrale aanspreekpunten voor bedrijven en burgers.*
- (35) Interoperabiliteit houdt rechtstreeks verband met en is afhankelijk van het gebruik van *open specificaties en* normen. Het ISA²-programma dient de gedeeltelijke of volledige normalisatie van bestaande interoperabiliteitsoplossingen te bevorderen en zo nodig te ondersteunen. Voor het bereiken van dergelijke normalisatie moet rekening worden gehouden met andere normalisatiewerkzaamheden op Unieniveau en moet worden samengewerkt met de Europese en andere internationale normalisatie-instellingen.

- (36) *Door voor interoperabiliteit te zorgen, blijven Europese overheidsdiensten open en flexibel genoeg om zich te kunnen ontwikkelen en om te worden uitgebreid met nieuwe uitdagingen en nieuwe terreinen. Interoperabiliteit is een voorwaarde om niet aan een bepaalde technologie vast komen te zitten, technische ontwikkelingen mogelijk te maken en innovatie te stimuleren. Door interoperabele oplossingen en gemeenschappelijke kaders te ontwikkelen, moet het ISA²-programma bijdragen tot interoperabiliteit tussen Europese overheidsdiensten, met inachtneming van technologische neutraliteit, teneinde te voorkomen dat zij aan bepaalde technologie vast komen te zitten, en om meer concurrentie en innovatie mogelijk te maken, wat het mondiale concurrentievermogen van de Unie zal stimuleren.*
- (37) De modernisering van Europese overheidsdiensten is één van de voornaamste prioriteiten met het oog op de succesvolle tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie **en de digitale interne markt**. Uit de door de Commissie in 2011, 2012 en 2013 gepubliceerde jaarlijkse groeianalyses blijkt in dat verband dat de kwaliteit van de Europese overheidsdiensten rechtstreeks van invloed is op het economische klimaat en om die reden cruciaal is voor het stimuleren van de productiviteit, het concurrentievermogen, **economische samenwerking**, groei **en werkgelegenheid**. Dit vindt een duidelijke weerslag in de landspecifieke aanbevelingen, waarin wordt opgeroepen tot specifieke maatregelen om de Europese overheidsdiensten te hervormen.

- (38) Een van de thematische doelstellingen van Verordening (EU) nr. 1303/2013 is "vergroting van de institutionele capaciteit van overheidsinstanties en belanghebbenden en een doelmatig openbaar bestuur". In dat verband dient het ISA²-programma aan te sluiten ***bij andere initiatieven die bijdragen tot de modernisering van Europese overheidsdiensten, met name in verband met werkzaamheden inzake interoperabiliteit***, en te streven naar synergieën met die initiatieven.
- (39) De interoperabiliteit van Europese overheidsdiensten betreft alle overheidsniveaus: uniaal, nationaal, regionaal en lokaal. Om deze reden is het belangrijk om toe te zien ***op zo breed mogelijke deelname aan het ISA²-programma***, en dat er bij oplossingen rekening wordt gehouden met de respectieve behoeften van deze niveaus en voor zover relevant met de behoeften van bedrijven en de burgers.
- (40) De inspanningen van nationale, ***regionale en lokale*** overheden kunnen worden ondersteund door middel van specifieke instrumenten in het kader van de Europese structuur- en investeringsfondsen, ***met name het deel met betrekking tot de institutionele capaciteitsopbouw, in voorkomend geval met inbegrip van opleiding van het personeel van Europese overheidsdiensten***. Door middel van nauwe samenwerking in het kader van het ISA²-programma kunnen de uit deze instrumenten verwachte baten maximaal worden bevorderd door te waarborgen dat gefinancierde projecten aansluiten op Uniebrede interoperabiliteitskaders en -specificaties, zoals het EIF.

- (41) Bij dit besluit worden de financiële middelen voor de gehele looptijd van het ISA²-programma bepaald, die voor het Europees Parlement en de Raad in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedure het voornaamste referentiebedrag vormen in de zin van punt 17 van het Interinstitutioneel Akkoord van 2 december 2013 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende de begrotingsdiscipline, de samenwerking in begrotingszaken en een goed financieel beheer³⁰.
- (42) Aandacht moet uitgaan naar de mogelijkheid om pretoetredingssteun aan te wenden om de deelname van kandidaat-lidstaten aan het ISA²-programma te bevorderen en naar het gebruik en de verdere tenuitvoerlegging in die landen van in het kader van dat programma geboden oplossingen.

³⁰ PB C 373 van 20.12.2013, blz. 1.

- (43) Het ISA²-programma dient bij te dragen tot de tenuitvoerlegging van eventuele vervolgactiviteiten in het kader van Europa 2020 en de DAE. Om dubbel werk te voorkomen, dient in het ISA²-programma rekening te worden gehouden met andere programma's **en initiatieven** van de Unie op het gebied van ICT-oplossingen, -diensten en -infrastructuur, met name met de CEF, Horizon 2020 **en het in de mededeling van de Commissie van 15 december 2010 vastgestelde Europese actieplan inzake e-overheid 2011-2015. De Commissie dient die activiteiten te coördineren bij de tenuitvoerlegging van het ISA²-programma, alsmede bij de planning van toekomstige initiatieven die raken aan interoperabiliteit. Met het oog op rationalisering dient voor de planning van de comitévergaderingen over het ISA²-programma zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met de geplande vergaderingen voor andere relevante EU-initiatieven en -programma's.**

- (44) *De beginselen en bepalingen die zijn neergelegd in de Uniewetgeving inzake de bescherming van personen wat betreft de verwerking van persoonsgegevens en het vrije verkeer van dergelijke gegevens, met name Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad³¹, Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad³² en Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad³³, moeten van toepassing zijn op alle in het kader van het ISA²-programma toegepaste oplossingen die gepaard gaan met het verwerken van persoonsgegevens. Er moeten dan ook passende technische en organisatorische maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat deze oplossingen voldoen aan de Unierechtelijke vereisten inzake gegevensbescherming. Meer bepaald mogen persoonsgegevens standaard alleen maar worden verwerkt wanneer zij, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld, adequaat, ter zake dienend en niet buitensporig zijn. Bij het ontwikkelen en vaststellen van interoperabiliteitsoplossingen dient de nodige aandacht uit te gaan naar de invloed op de bescherming van persoonsgegevens.*

³¹ *Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 281 van 23.11.1995, blz. 31).*

³² *Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie) (PB L 201 van 31.7.2002, blz. 37).*

³³ *Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1).*

- (45) *Bij de beoordeling van het ISA²-programma dient de Commissie bijzondere aandacht te besteden aan de vraag of de gecreëerde en ten uitvoer gelegde oplossingen een positief of negatief effect hebben op de modernisering van de overheidssector en of tegemoet komen aan de behoeften van bedrijven en burgers, bijvoorbeeld doordat zij de administratieve rompslomp en kosten verminderen en de algehele onderlinge koppeling van Europese overheidsdiensten enerzijds en van Europese overheidsdiensten en bedrijven en burgers anderzijds bevorderen.*
- (46) *Indien voor het ISA²-programma moet worden gebruikgemaakt van externe diensten, zijn Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad³⁴ en de Richtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU en 2014/25/EU van toepassing.*
- (47) Om eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van dit besluit te waarborgen, dienen aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden te worden toegekend **ter vaststelling van een voortschrijdend werkprogramma**. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad³⁵.
- (48) De Commissie moet onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vaststellen indien dit in naar behoren gemotiveerde gevallen met betrekking tot het lopende voortschrijdende werkprogramma, **zoals bij een dreigende dienstonderbreking**, om dwingende redenen van urgentie is vereist.

³⁴ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1).

³⁵ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.12.2011, blz. 13).

- (49) Dit besluit beoogt **het ontwikkelen, handhaven en bevorderen van een holistische benadering van interoperabiliteit**, het bevorderen van een efficiënte en doeltreffende grens- en sectoroverschrijdende elektronische interactie tussen Europese overheidsdiensten enerzijds en tussen Europese overheidsdiensten en bedrijven en burgers anderzijds, **het vinden, creëren en exploiteren van interoperabiliteitsoplossingen** die de tenuitvoerlegging van het beleid en de werkzaamheden van de Unie bevorderen, **en het vergemakkelijken van hergebruik door Europese overheidsdiensten van interoperabiliteitsoplossingen**. Aangezien **deze doelstellingen** niet voldoende door de lidstaten alleen kunnen worden verwezenlijkt, omdat het voor de lidstaten moeilijk en duur zou zijn zelf op hun niveau een coördinatiefunctie op het niveau van de Unie op te zetten, maar deze vanwege de omvang en de gevolgen ervan beter op Unieniveau kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat dit besluit niet verder dan nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBEN HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en doelstellingen

1. Bij dit besluit wordt voor de periode 2016-2020 een programma inzake interoperabiliteitsoplossingen **en gemeenschappelijke kaders** voor Europese overheidsdiensten, bedrijven en burgers ("het ISA²-programma") vastgesteld.

De doelstellingen van het ISA²-programma zijn:

- a) het ontwikkelen, handhaven en bevorderen van een holistische benadering van interoperabiliteit in de Unie, teneinde versnippering in het interoperabiliteitslandschap in de Unie weg te werken;***
- b) het faciliteren van een efficiënte en doeltreffende grens- en sectoroverschrijdende elektronische interactie tussen Europese overheidsdiensten enerzijds en tussen Europese overheidsdiensten en bedrijven en burgers anderzijds, en het bijdragen tot de ontwikkeling van doeltreffendere, vereenvoudigde, gebruikersvriendelijke e-overheidsdiensten op nationaal, regionaal en lokaal niveau;***
- c) het vinden, creëren en exploiteren van interoperabiliteitsoplossingen die de tenuitvoerlegging van Uniebeleid en -optreden bevorderen;***

- d) het faciliteren van hergebruik door Europese overheidsdiensten van interoperabiliteitsoplossingen.*

Het ISA²-programma houdt rekening met de sociale, economische en andere aspecten van interoperabiliteit, alsmede met de specifieke situatie van kmo's en micro-ondernemingen, om de interactie tussen Europese overheidsdiensten enerzijds en tussen Europese overheidsdiensten en bedrijven en burgers anderzijds te verbeteren.

- 2. Het ISA²-programma zorgt voor een gemeenschappelijke visie op interoperabiliteit via het EIF en de toepassing ervan door overheidsinstanties van de lidstaten. De Commissie houdt via het ISA²-programma toezicht op op de tenuitvoerlegging van het EIF.*
3. Het ISA²-programma is de opvolger van het ISA-programma en dient ter consolidering, bevordering en uitbreiding van de activiteiten van het ISA-programma.

Artikel 2

Definities

In dit besluit wordt verstaan onder:

- 1) "interoperabiliteit": de mogelijkheid voor ongelijksoortige en uiteenlopende organisaties om te interageren teneinde wederzijds voordelige en overeengekomen gemeenschappelijke doelstellingen na te streven, waaronder het delen van informatie en kennis tussen de organisaties, via de bedrijfsprocessen die zij ondersteunen, door middel van de uitwisseling van gegevens tussen hun respectieve ICT-systemen;
- 2) ***"interoperabiliteitskader": een overeengekomen benadering van de interoperabiliteit voor organisaties die willen samenwerken aan de gemeenschappelijke openbare dienstverlening, waarbij, binnen het toepassingsdomein ervan, een reeks gemeenschappelijke elementen wordt gespecificeerd, zoals woordenschat, concepten, principes, beleidslijnen, richtsnoeren, aanbevelingen, normen, specificaties en werkwijzen;***

I

- 3) "gemeenschappelijke kaders": **referentiearchitecturen**, specificaties, **begrippen**, **beginselen**, **beleidslijnen**, **aanbevelingen**, normen, methodologieën, richtsnoeren, **semantische activa en soortgelijke benaderingen en documenten, afzonderlijk of als samenstel beschouwd**;
- 4) "gemeenschappelijke diensten": de organisatorische en technische capaciteit om **Europese overheidsdiensten** een enkel resultaat te bieden, met inbegrip van operationele systemen, toepassingen en digitale infrastructuur van generieke aard die voldoen aan beleids- of grensoverschrijdende gemeenschappelijke gebruikerseisen, alsmede het ondersteunende operationele beheer daarvan;
- 5) "generieke instrumenten": systemen, referentieplatforms, gedeelde en samenwerkingsplatforms alsmede generieke componenten die voldoen aan beleids- of grensoverschrijdende gemeenschappelijke gebruikerseisen;
- 6) "interoperabiliteitsoplossingen": gemeenschappelijke diensten en generieke instrumenten ter bevordering van de samenwerking tussen ongelijksoortige en uiteenlopende organisaties, die ofwel autonoom gefinancierd en ontwikkeld zijn in het kader van het ISA²-programma, ofwel in samenwerking met andere EU-initiatieven zijn ontwikkeld op basis van door Europese overheidsdiensten vastgestelde vereisten;
- 7) "acties": projecten, oplossingen die zich al in een operationele fase bevinden en bijbehorende maatregelen;
- 8) "project": een in de tijd beperkte opeenvolging van duidelijk omschreven taken die door middel van een gefaseerde aanpak tegemoetkomt aan geconstateerde gebruikersbehoeften ;

- 9) ***"geschorste acties": acties van het ISA²-programma waarvoor de financiering gedurende een bepaalde periode wordt geschorst, maar waarvan de doelstelling nog steeds relevant is en die onderworpen blijven aan monitoring en evaluatie in het kader van het ISA²-programma;***
- 10) "begeleidende maatregelen":
- strategische maatregelen;
 - ***informatie, communicatie over de voordelen van het ISA²-programma en bewustmaking gericht op Europese overheidsdiensten en zo nodig bedrijven en burgers;***
 - maatregelen ter ondersteuning van het beheer van het ISA²-programma;
 - maatregelen in verband met het delen van ervaringen en het uitwisselen en bevorderen van optimale werkwijzen;
 - maatregelen ter bevordering van het hergebruik van bestaande interoperabiliteitsoplossingen;
 - maatregelen die zijn gericht op gemeenschapsopbouw en het vergroten van capaciteiten, en
 - maatregelen die zijn gericht op de totstandbrenging van synergieën met initiatieven betreffende interoperabiliteit op ander EU-beleidsterreinen;

- 11) *"ondersteunende instrumenten voor overheidsdiensten": de interoperabiliteitshulpmiddelen, -kaders, -richtsnoeren en -specificaties die Europese overheidsdiensten helpen bij het uittekenen, implementeren en exploiteren van interoperabiliteitsoplossingen;*
- 12) *"Europese overheidsdiensten": overheden op Unie-, nationaal, regionaal en lokaal niveau;*
- 13) *"eindgebruikers": Europese overheidsdiensten, bedrijven, met inbegrip van kmo's en micro-ondernemingen, en burgers;*
- 14) *"essentiële interoperabiliteitsinstrumenten": interoperabiliteitsoplossingen die nodig zijn om een efficiënte en doeltreffende openbare dienstverlening tussen overheidsdiensten mogelijk te maken;*
- 15) "Europese interoperabiliteitsreferentiearchitectuur" of "EIRA": een generieke structuur die beginselen en richtsnoeren omvat die gelden voor de tenuitvoerlegging van interoperabiliteitsoplossingen in de Unie;
- 16) "Europees interoperabiliteitskaartsysteem" of "EIC": een register van door de EU-instellingen en de lidstaten beschikbaar gestelde interoperabiliteitsoplossingen voor Europese overheidsdiensten, die in een gemeenschappelijk EIRA-formaat worden gepresenteerd en voldoen aan specifieke criteria betreffende herbruikbaarheid en interoperabiliteit.

Artikel 3

Werkzaamheden

Met het ISA²-programma worden de volgende acties ondersteund en bevorderd:

- a) het beoordelen, verbeteren, **■** exploiteren en hergebruiken van bestaande grens- of sectoroverschrijdende interoperabiliteitsoplossingen **en gemeenschappelijke kaders**;
 - b) het ontwikkelen, vaststellen, **gebruiksklaar maken**, exploiteren en hergebruiken van nieuwe grens- of sectoroverschrijdende interoperabiliteitsoplossingen **en gemeenschappelijke kaders**;
 - c) het beoordelen van de ICT-effecten van voorgestelde of vastgestelde Uniewetgeving;
 - d) het vaststellen , **op Unie- en nationaal niveau**, van wetgevingslacunes die **grens- of sectoroverschrijdende** interoperabiliteit tussen Europese overheidsdiensten belemmeren;
-
- e) *het ontwikkelen van mechanismen waarmee de baten van interoperabiliteitsoplossingen worden gemeten en gekwantificeerd, met inbegrip van werkwijzen om kostenbesparingen te beoordelen;*

- f) *het in kaart brengen en analyseren van het algehele interoperabiliteitslandschap in de Unie door het vaststellen, handhaven en verbeteren van de EIRA en het EIC als instrumenten om het hergebruik van bestaande interoperabiliteitsoplossingen te vergemakkelijken en vast te stellen in welke gebieden die oplossingen nog ontbreken;*
 - g) *het onderhouden, actualiseren, bevorderen en monitoren van de tenuitvoerlegging van de EIS, het EIF en de EIRA;*
 - h) het beoordelen, actualiseren en bevorderen van bestaande gemeenschappelijke specificaties en normen alsmede het ontwikkelen, vaststellen en bevorderen van nieuwe gemeenschappelijke specificaties en **open specificaties en** normen door middel van de EU-normalisatieplatforms en in voorkomend geval in samenwerking met Europese of internationale normalisatie-instellingen;
- I**
- i) *het onderhouden en publiceren van een platform dat toegang biedt tot optimale werkwijzen en samenwerking ter zake mogelijk maakt, dat dient om de beschikbare oplossingen, met inbegrip van de veiligheids- en beveiligingskaders, onder de aandacht te brengen en te verspreiden, en dat dubbel werk helpt te voorkomen en tegelijkertijd de herbruikbaarheid van oplossingen en normen bevordert;*

- j) *het gebruiksklaar maken van nieuwe interoperabiliteitsdiensten en -instrumenten, en het handhaven en exploiteren van bestaande interoperabiliteitsdiensten en -instrumenten op voorlopige basis;*
- k) *het vaststellen en bevorderen van optimale werkwijzen, om richtsnoeren te ontwikkelen om interoperabiliteitsinitiatieven te coördineren en steun te bieden aan gemeenschappen die zich bezighouden met kwesties op het gebied van elektronische grens- of sectoroverschrijdende interactie tussen eindgebruikers.*

Uiterlijk ... ontwikkelt de Commissie een communicatiestrategie, die bedoeld is om te zorgen voor betere informatie en meer bewustwording over het ISA²-programma en de voordelen ervan, en die gericht is op bedrijven, met inbegrip van kmo's, en burgers, waarbij gebruikersvriendelijke middelen worden ingezet op de website van het ISA²-programma.*

*

PB: Gelieve de datum in te voegen: negen maanden na de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 4

Algemene beginselen

In het kader van het ISA²-programma ontplooiden of voortgezette acties:

- a) zijn nuttig en voldoen aan vastgestelde behoeften **en programmadoelstellingen**;
- b) voldoen aan de volgende beginselen:
 - subsidiariteit en evenredigheid;
 - gebruikersgerichtheid;
 - inclusiviteit en toegankelijkheid;
 - **openbare dienstverlening die is gericht op voorkoming van een digitale kloof**
;
 - veiligheid, **eerbiediging van de** privacy **en gegevensbescherming**;
 - meertaligheid;
 - administratieve vereenvoudiging **en modernisering**;
 - transparantie;

- behoud van informatie;
 - openheid;
 - herbruikbaarheid **en voorkoming van dubbel werk**;
 - technologische neutraliteit, **oplossingen die voor zover mogelijk toekomstbestendig zijn**, en aanpasbaarheid; ■
 - doeltreffendheid en efficiëntie;
- c) zijn **flexibel**, uitbreidbaar en in andere sectoren en op andere beleidsterreinen toepasbaar, en
- d) zijn op financieel, organisatorisch en technisch vlak aantoonbaar duurzaam.

Artikel 5

Acties

1. De Commissie voert, in samenwerking met de lidstaten **en overeenkomstig artikel 8**, de acties uit die gespecificeerd zijn in het overeenkomstig artikel 9 opgezette voortschrijdend werkprogramma ■ .

2. Acties in de vorm van projecten bestaan in voorkomend geval uit de volgende fasen:
- initiëring;
 - planning;
 - uitvoering;
 - afsluiting ***en eindbeoordeling***; ■
 - toezicht en controle.

De fasen van de specifieke projecten worden omschreven en gespecificeerd bij de opneming van de actie in het voortschrijdend werkprogramma . ***De Commissie houdt toezicht op de voortgang van projecten.***

3. De tenuitvoerlegging van het ISA²-programma wordt ondersteund door begeleidende maatregelen.

Artikel 6

Subsidiabiliteitscriteria

Alle uit hoofde van het ISA²-programma te financieren acties voldoen aan de volgende subsidiabiliteitscriteria:

- a) de in artikel 1, lid 1, omschreven doelstellingen van het ISA²-programma;***
- b) een of meer van de in artikel 3 omschreven werkzaamheden van het ISA²-programma;***
- c) de in artikel 4 omschreven algemene beginselen van het ISA²-programma;***
- d) de in artikel 11 omschreven financieringsvoorwaarden.***

Artikel 7

Rangordebepaling

- 1. Onder voorbehoud van lid 2 wordt de rangorde van alle acties die voldoen aan de subsidiabiliteitscriteria, bepaald aan de hand van de volgende rangordecriteria:***
 - a) de bijdrage van de actie tot het interoperabiliteitslandschap, afgemeten aan het belang en de noodzaak van de actie voor het vervolledigen van interoperabiliteitslandschap in de Unie;***
 - b) het geldingsbereik van de actie, afgemeten aan het horizontale effect, na voltooiing ervan, in alle betrokken sectoren;***
 - c) de geografische reikwijdte van de actie, afgemeten aan het aantal betrokken lidstaten en Europese overheidsdiensten;***
 - d) de urgentie van de actie, afgemeten aan de potentiële gevolgen ervan, met inaanmerkingneming van het gebrek aan andere financieringsbronnen;***

- e) de herbruikbaarheid van de actie, af te meten aan de mate waarin de resultaten ervan kunnen worden hergebruikt;*
 - f) het hergebruik door de actie van bestaande gemeenschappelijke kaders en elementen van interoperabiliteitsoplossingen;*
 - g) de koppeling van de actie aan EU-initiatieven, af te meten aan het niveau van samenwerking en de mate waarin de actie bijdraagt aan initiatieven van de Unie zoals de digitale eengemaakte markt.*
- 2. De in lid 1 vermelde rangordecriteria zijn gelijkwaardig. Hoe hoger het aantal criteria waaraan een subsidiabele actie voldoet, hoe hoger de plaats in de rangorde in het voortschrijdend werkprogramma.*

Artikel 8

Uitvoeringsvoorschriften

1. Bij de tenuitvoerlegging van het ISA²-programma wordt de nodige aandacht geschonken aan de EIS en het EIF ■ .
■
2. Om te zorgen voor interoperabiliteit tussen nationale en Uniesystemen worden interoperabiliteitsoplossingen gespecificeerd op grond van de huidige en nieuwe Europese normen of van publiekelijk beschikbare of open specificaties voor informatie-uitwisseling en integratie van diensten.
3. De totstandbrenging of de verbetering van interoperabiliteitsoplossingen dient, waar aangewezen, voort te bouwen op of vergezeld te gaan **van gedachtewisselingen**, van het delen van ervaringen en van de uitwisseling en bevordering van optimale werkwijzen. **Daartoe brengt de Commissie de belanghebbenden samen en organiseert zij conferenties, workshops en andere bijeenkomsten over vraagstukken die met het ISA²-programma samenhangen.**

4. **Bij** de tenuitvoerlegging van interoperabiliteitsoplossingen in het kader van het ISA²-programma wordt in voorkomend geval **naar behoren rekening gehouden met** de EIRA **■**.
5. Interoperabiliteitsoplossingen en de actualisering daarvan worden **in voorkomend geval** opgenomen in de EIC en **■** ter beschikking gesteld voor hergebruik door Europese overheidsdiensten.
6. De Commissie moedigt lidstaten **te allen tijde** aan en stelt hen in de gelegenheid om in elk stadium bij een actie of een project aan te sluiten.
7. Teneinde dubbel werk te voorkomen **wordt bij uit hoofde van het ISA²-programma gefinancierde** interoperabiliteitsoplossingen **■** in voorkomend geval **verwezen naar** de resultaten van **■** relevante initiatieven van de Unie **of** de lidstaten **en worden bestaande interoperabiliteitsoplossingen hergebruikt**.

8. Om synergieën maximaal te bevorderen en aanvullende en gezamenlijke inspanningen aan te moedigen, worden de acties, waar passend, gecoördineerd met andere relevante initiatieven van de Unie.

9. *In het kader van het ISA²-programma ontwikkelde of verbeterde interoperabiliteitsoplossingen bouwen voort op het delen van ervaringen en de uitwisseling en bevordering van optimale werkwijzen. Het ISA²-programma bevordert gemeenschapsvormende activiteiten rond kaders en oplossingen van gemeenschappelijk belang, in overleg met de relevante belanghebbenden, waaronder non-profitorganisaties en universiteiten.*

Artikel 9

Voortschrijdend werkprogramma

1. ***Uiterlijk ...**** stelt de Commissie **voor het uitvoeren van acties** door middel van uitvoeringshandelingen een voortschrijdend werkprogramma vast voor de gehele periode waarin dit besluit van toepassing is. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 12, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure.

De Commissie stelt minstens een keer per jaar uitvoeringshandelingen vast tot wijziging van dit voortschrijdend werkprogramma.

In het kader van het voortschrijdend werkprogramma worden ■ acties bepaald, naar prioriteit geordend, gedocumenteerd, geselecteerd, ontworpen, uitgevoerd, ***geëxploiteerd*** en beoordeeld, worden de resultaten ervan bevorderd ***en wordt de financiering ervan overeenkomstig artikel 11, lid 5, geschorst of beëindigd.***

2. Om te worden opgenomen in het voortschrijdend werkprogramma voldoen acties aan ***de artikelen 6 en 7.*** ■
3. Projecten die van start zijn gegaan en zijn ontwikkeld in het kader van het ISA-programma of een ander EU-initiatief, kunnen in alle fasen in het voortschrijdend werkprogramma worden opgenomen.

* ***PB: Gelieve de datum in te voegen: zes maanden na de datum van inwerkingtreding van dit besluit.***

Artikel 10

Begrotingsbepalingen

1. Er worden financiële middelen vrijgemaakt wanneer een project of oplossing zich in de operationele fase bevindt en is opgenomen in het voortschrijdend werkprogramma, dan wel nadat een projectfase met succes is voltooid zoals bepaald in het voortschrijdend werkprogramma en eventuele wijzigingen daarvan.
2. Wijzigingen van het voortschrijdend werkprogramma die betrekking hebben op toegewezen begrotingsmiddelen van meer dan 400 000 EUR per actie, worden vastgesteld volgens de onderzoeksprocedure van artikel 12, lid 2.
3. Voor acties in het kader van het ISA²-programma kan een aanbesteding met betrekking tot externe diensten nodig zijn, waarbij de aanbestedingsregels van de Unie zoals neergelegd in Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 moeten worden nageleefd.

Artikel 11

Financiering van acties

1. Het ontwikkelen, opzetten en verbeteren van gemeenschappelijke kaders en generieke instrumenten wordt uit het ISA²-programma gefinancierd. Het gebruik van die kaders en instrumenten wordt door de **Europese overheidsdiensten** gefinancierd.

2. Het ontwikkelen, tot stand brengen, **gebruiksklaar maken** en verbeteren van gemeenschappelijke diensten wordt uit het ISA²-programma gefinancierd. Ook de gecentraliseerde exploitatie van dergelijke diensten op Unieniveau kan uit het **ISA²-programma** worden gefinancierd, indien ■ een dergelijke exploitatie in het belang van de Unie is en zulks naar behoren in het voortschrijdend werkprogramma is gerechtvaardigd. In alle andere gevallen wordt het gebruik van dergelijke diensten op een andere manier gefinancierd.
3. Interoperabiliteitsoplossingen die door het ISA²-programma zijn overgenomen, **voor het gebruiksklaar maken dan wel voor het voorlopig handhaven ervan**, worden uit het **ISA²-programma** gefinancierd totdat zij door andere programma's of initiatieven worden overgenomen.
4. Begeleidende maatregelen worden uit het **ISA²-programma** gefinancierd.
5. **De financiering van een actie kan worden geschorst of beëindigd naargelang van de resultaten van monitoring en overeenkomstig artikel 13 verricht toezicht, waarbij wordt nagegaan of de actie nog steeds aan de vastgestelde behoeften tegemoetkomt en of zij doeltreffend en efficiënt is.**

Artikel 12

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door het Comité inzake interoperabiliteitsoplossingen voor Europese overheidsdiensten, bedrijven en burgers (het ISA²-comité). ***Dat comité is een comité in de zin van*** Verordening (EU) nr. 182/2011 ■ .
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
3. Om naar behoren gemotiveerde dwingende redenen van urgentie stelt de Commissie volgens de in artikel 8 van Verordening (EU) nr. 182/2011 bedoelde procedure onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vast. Die handelingen blijven niet langer dan zes maanden geldig.

Artikel 13

Monitoring en beoordeling

1. De Commissie **monitort** regelmatig de tenuitvoerlegging en het effect van het ISA²-programma, **en beoordeelt daarbij of de acties nog steeds aan de vastgestelde behoeften tegemoetkomen. De Commissie bekijkt** eveneens de mogelijkheid van synergieën met complementaire Unieprogramma's.
2. De Commissie brengt jaarlijks verslag uit aan het ISA²-comité, **de bevoegde commissie(s) van het Europees Parlement, de Raad en het Comité van de Regio's** over de tenuitvoerlegging **en de resultaten** van het **ISA²-programma**.

In het kader van het op grond van artikel 9, **lid 1**, opgezette voortschrijdend werkprogramma monitort de Commissie **regelmatig** de tenuitvoerlegging en het hergebruik van interoperabiliteitsoplossingen in de hele EU.

3. **De Commissie onderwerpt het ISA²-programma** uiterlijk op **30 september 2019** aan een tussentijdse beoordeling en uiterlijk op 31 december 2021 aan een eindbeoordeling, en deelt de resultaten van die beoordelingen uiterlijk op diezelfde data mee aan het Europees Parlement en de Raad . In dat verband kan de bevoegde commissie of kunnen de bevoegde commissies van het Europees Parlement de Commissie verzoeken de resultaten van de beoordelingen toe te lichten en vragen van hun leden te beantwoorden.

4. Bij de in lid 3 bedoelde beoordelingen wordt onder meer een onderzoek verricht van de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie, nuttigheid, ***in voorkomend geval met inbegrip van de tevredenheid van bedrijven en burgers, en de*** duurzaamheid en coherentie van acties in het kader van het ***ISA²-programma***. Bij de eindbeoordeling wordt bovendien onderzocht in hoeverre de doelstelling van het ***ISA²-programma, zoals het hergebruik van interoperabiliteitsoplossingen in de hele Unie***, is bereikt, ***waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de behoeften die de Europese overheidsdiensten kenbaar hebben gemaakt***.
5. Bij de beoordelingen worden de in het kader van het ***ISA²-programma*** behaalde prestaties geëvalueerd aan de hand van ***de verwezenlijking van de in artikel 1, lid 1, vastgelegde doelstellingen en de inachtneming van de in artikel 4, onder b), uiteengezette beginselen***. De ***verwezenlijking van de*** doelstellingen wordt met name nagegaan aan de hand van het aantal essentiële interoperabiliteitsinstrumenten en van het aantal aan overheidsdiensten geleverde en door Europese overheidsdiensten gebruikte ondersteuningsinstrumenten. Het voortschrijdend werkprogramma voorziet in indicatoren voor het meten van het resultaat en het effect van het ***ISA²-programma***.

6. Bij de beoordelingen wordt onderzocht welke voordelen de acties de Unie hebben opgeleverd voor de bevordering van gemeenschappelijk beleid, worden ***mogelijke overlappingsen*** vastgesteld, ***wordt gekeken naar coherentie met*** voor verbetering vatbare ***gebieden***, en wordt nagegaan of er met andere EU-initiatieven, ***met name met de CEF***, synergieën zijn.

De beoordelingen gaan in op de relevantie van de acties van het ISA²-programma voor lokale en regionale overheden, met het oog op de verbetering van de interoperabiliteit in het openbaar bestuur en de doeltreffendheid van de openbare dienstverlening.

7. De evaluaties verstrekken, voor zover van toepassing, informatie over:
- a) kwantificeerbare ***en kwalificeerbare*** voordelen die de interoperabiliteitsoplossingen opleveren door ICT af te stemmen op de behoeften van ***eindgebruikers***;
 - b) het kwantificeerbare ***en kwalificeerbare*** effect van de interoperabele ICT-oplossingen.
8. Voltooide of geschorste acties blijven onderworpen aan de algemene beoordeling van het programma. Zij worden gemonitord aan de hand van hun plaats in het interoperabiliteitslandschap in Europa en beoordeeld aan de hand van de acceptatie door gebruikers, de toepassing en de herbruikbaarheid.

Artikel 14

Internationale samenwerking

1. Het ISA²-programma staat open voor andere landen van de Europese Economische Ruimte en de kandidaat-lidstaten in het kader van hun respectieve overeenkomsten met de Unie.
2. De samenwerking met andere derde landen en internationale organisaties of organen wordt aangemoedigd, met name in het kader van het Europees-mediterrane Partnerschap en het Oostelijk Partnerschap, en met de buurlanden, met name de landen van de westelijke Balkan en de landen van de Zwarte Zeeregio. Daaraan verbonden kosten worden niet door het ISA²-programma gedekt.
3. In voorkomend geval wordt in het kader van het **ISA²-programma** het hergebruik van de oplossingen ervan door derde landen bevorderd.

Artikel 15

Niet-EU-initiatieven

Onverminderd andere beleidsmaatregelen van de Unie mogen de onder het ISA²-programma ontwikkelde of geëxploiteerde interoperabiliteitsoplossingen ook voor niet-commerciële doeleinden worden benut in het kader van niet-EU-initiatieven, voor zover dat geen extra kosten meebrengt voor de Uniebegroting en voor zover de belangrijkste Uniedoelstelling van de interoperabiliteitsoplossing niet in het gedrang komt.

Artikel 16

Gegevensbescherming

Bij de verwerking van persoonsgegevens middels onder het ISA²-programma geëxploiteerde oplossingen worden de beginselen en bepalingen in acht genomen die zijn neergelegd in de Richtlijnen 95/46/EG en 2002/58/EG, en Verordening (EG) nr. 45/2001.

Artikel 17

Financiële bepalingen

1. De financiële middelen voor de uitvoering van het ISA²-programma worden voor de periode van de toepassing ervan vastgesteld op 130 928 000 EUR.
2. De jaarlijkse kredieten worden door het Europees Parlement en de Raad toegekend binnen de grenzen van het meerjarig financieel kader.
3. De financiële middelen voor het ISA²-programma kunnen tevens kosten dekken van voorbereidende werkzaamheden, toezicht, controles, audits en evaluaties die regelmatig nodig zijn voor het beheer van het programma en de verwezenlijking van de doelstellingen van het programma.

Artikel 18
Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de **derde** dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Het is van toepassing van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020.

In afwijking van de tweede alinea van dit artikel is artikel 13 van toepassing van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2021.

Gedaan te ...,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

AANGENOMEN TEKSTEN

Voorlopige uitgave

P8_TA-PROV(2015)0395

Hervorming van de kieswet van de EU

Resolutie van het Europees Parlement van 11 november 2015 over de hervorming van de kieswet van de Europese Unie (2015/2035(INL))

Het Europees Parlement,

- gezien de Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen ("Verkiezingsakte"), gehecht aan het besluit van de Raad van 20 september 1976, zoals gewijzigd, en met name artikel 14³⁶,
- gezien de Verdragen en met name de artikelen 9, 10 en 14 en artikel 17, lid 7, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 22, artikel 223, lid 1, en artikel 225 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en artikel 2 van Protocol nr. 1 betreffende de rol van nationale parlementen in de Europese Unie,
- gezien Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie,
- gezien zijn vorige resoluties over de verkiezingsprocedure voor het Europees Parlement, en met name zijn resolutie van 15 juli 1998 over de opstelling van een ontwerp voor een verkiezingsprocedure houdende gemeenschappelijke beginselen voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement³⁷, zijn resolutie van 22 november 2012 over de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2014³⁸ en zijn resolutie van 4 juli 2013 over verbetering van de modaliteiten voor de organisatie van de Europese verkiezingen van 2014³⁹,
- gezien zijn resolutie van 13 maart 2013 over de samenstelling van het Europees Parlement met het oog op de verkiezingen van 2014⁴⁰,

³⁶ Besluit van de Raad 76/787/EGKS, EEG, Euratom (PB L 278 van 8.10.1976, blz. 1), zoals gewijzigd bij Besluit van de Raad 93/81/Euratom, EGKS, EEG (PB L 33 van 9.2.1993, blz. 15) en bij Besluit van de Raad 2002/772/EG, Euratom (PB L 283 van 21.10.2002, blz. 1).

³⁷ PB C 292 van 21.9.1998, blz. 66.

³⁸ Aangenomen teksten, P7_TA (2012)0462.

³⁹ Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0323.

⁴⁰ Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0082.

- gezien Aanbeveling 2013/142/EU van de Commissie van 12 maart 2013 om de verkiezingen voor het Europees Parlement democratischer en efficiënter te laten verlopen⁴¹,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 8 mei 2015 getiteld "Verslag over de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2014" (COM(2015)0206),
 - gezien de beoordeling van de Europese meerwaarde over de hervorming van de kieswet van de Europese Unie⁴²,
 - gezien het kaderakkoord van 20 oktober 2010 over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie⁴³,
 - gezien Richtlijn 93/109/EG van de Raad van 6 december 1993 tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn⁴⁴,
 - gezien Verordening (EU, Euratom) nr. 1141/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen⁴⁵, en met name de artikelen 13, 21 en 31,
 - gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Handvest), en met name de artikelen 11, 23 en 39,
 - gezien de artikelen 45 en 52 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie constitutionele zaken (A8-0286/2015),
- A. overwegende dat het Europees Parlement krachtens artikel 223 VWEU het recht heeft het initiatief te nemen tot hervorming van zijn eigen verkiezingsprocedure met het doel een procedure uit te werken die eenvormig is voor alle lidstaten of gebaseerd is op beginselen die alle lidstaten gemeen hebben, en daaraan zijn goedkeuring te hechten;
- B. overwegende dat de hervorming van de verkiezingsprocedure van het Europees Parlement gericht moet zijn op het versterken van de democratische en transnationale dimensie van de Europese verkiezingen en de democratische legitimiteit van het besluitvormingsproces van de Unie, het bevorderen van het concept burgerschap van de Unie, het verbeteren van de werking van het Europees Parlement en het bestuur van de Unie, het legitiemer maken van de werkzaamheden van het Europees Parlement, het versterken van de beginselen van electorale gelijkheid en gelijke kansen, het vergroten van de doeltreffendheid van het systeem voor de organisatie van Europese verkiezingen, alsook moet voorzien in een grotere nabijheid van de leden van het

⁴¹ PB L 79 van 21.3.2013, blz. 29.

⁴² PE 558.775
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/558775/EPRS_IDA\(2015\)558775_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/558775/EPRS_IDA(2015)558775_EN.pdf)

⁴³ PB L 304 van 20.11.2010, blz. 47.

⁴⁴ PB L 329 van 30.12.93, blz. 34.

⁴⁵ PB L 317 van 04.11.2014, blz. 1.

Europees Parlement bij hun kiezers, met name de jongeren;

- C. overwegende dat bij de hervorming van de verkiezingsprocedure de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid in acht moeten worden genomen, en niet moet worden getracht om eenvormigheid op te leggen als doel op zich;
- D. overwegende dat de mogelijkheid om een eenvormige verkiezingsprocedure te ontwikkelen op basis van rechtstreekse algemene verkiezingen in de Verdragen is verankerd sinds 1957;
- E. overwegende dat het toenemende absenteïsme bij de Europese verkiezingen, met name bij jongeren, en de tanende belangstelling van de burgers voor Europese kwesties de toekomst van Europa bedreigen, en dat derhalve dringend maatregelen moeten worden genomen om de democratie in Europa opnieuw aan te zwengelen;
- F. overwegende dat een daadwerkelijke harmonisering van de verkiezingsprocedure van het Europees Parlement in alle lidstaten kan bijdragen aan een betere bevordering van het recht van alle burgers van de Unie om, op voet van gelijkheid, deel te nemen aan het democratische leven in de Unie, en tegelijkertijd de politieke dimensie van de Europese integratie kan versterken;
- G. overwegende dat de bevoegdheden van het Europees Parlement geleidelijk zijn toegenomen sinds de eerste rechtstreekse verkiezingen in 1979, en dat het Europees Parlement inmiddels op de meeste beleidsterreinen van de Unie dezelfde status van medewetgever geniet als de Raad, met name als gevolg van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon;
- H. overwegende dat het Verdrag van Lissabon het mandaat van de leden van het Europees Parlement heeft gewijzigd, door ze rechtstreekse vertegenwoordigers van de burgers van de Unie te maken⁴⁶ in plaats van "vertegenwoordigers van de volkeren van de in de Gemeenschap verenigde staten"⁴⁷;
- I. overwegende dat de enige hervorming van de Verkiezingsakte zelf werd doorgevoerd in 2002 als gevolg van de vaststelling van Besluit 2002/772/EG, Euratom van de Raad⁴⁸, op grond waarvan de lidstaten de verkiezingen moeten organiseren op basis van evenredige vertegenwoordiging, hetzij volgens een lijstenstelsel, hetzij volgens een stelsel van één overdraagbare stem, en waarmee het dubbelmandaat voor de leden van het Europees Parlement werd afgeschaft; overwegende dat aan de lidstaten bovendien uitdrukkelijk het recht werd toegekend om kiesdistricten op nationaal niveau in te stellen en een nationale kiesdrempel in te voeren die niet hoger is dan 5 % van de uitgebrachte stemmen;
- J. overwegende dat er nog geen omvattende overeenkomst over een werkelijk eenvormige verkiezingsprocedure is bereikt, hoewel er enigszins sprake is geweest van een

⁴⁶ Artikel 10, lid 2, en artikel 14, lid 2, VEU.

⁴⁷ Artikel 189, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

⁴⁸ Besluit 2002/772/EG, Euratom van de Raad van 25 juni 2002 en 23 september 2002 tot wijziging van de Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen gehecht aan Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom (PB L 283 van 21.10.2002, blz. 1).

geleidelijke convergentie van de kiesstelsels, onder meer als gevolg van de vaststelling van secundaire wetgeving, zoals Richtlijn 93/109/EG van de Raad;

- K. overwegende dat het concept burgerschap van de Unie, dat met het Verdrag van Maastricht in 1993 formeel in het constitutionele bestel werd opgenomen, onder meer het recht van de burgers van de Unie omvat om deel te nemen aan Europese en gemeenteraadsverkiezingen in hun lidstaat, en in hun lidstaat van verblijf onder dezelfde voorwaarden als onderdanen van die lidstaat⁴⁹; overwegende dat het Handvest, dat met het Verdrag van Lissabon een bindende werking heeft gekregen, dat recht verder heeft versterkt;
- L. overwegende dat de Europese verkiezingen, ondanks deze hervormingen, nog steeds grotendeels volgens het nationale recht worden geregeld, dat de verkiezingscampagnes nog steeds nationaal getint zijn en dat de Europese politieke partijen niet in voldoende mate kunnen beantwoorden aan hun grondwettelijk mandaat of bijdragen "tot de vorming van een Europees politiek bewustzijn en tot de uiting van de wil van de burgers van de Unie", zoals vereist uit hoofde van artikel 10, lid 4, VEU;
- M. overwegende dat de Europese politieke partijen in de beste positie verkeren om bij te dragen "tot de vorming van een Europees politiek bewustzijn" en daarom een grotere rol moeten spelen in de campagnes voor de Parlementsverkiezingen teneinde hun zichtbaarheid te vergroten en het verband aan te tonen tussen een stem voor een specifieke nationale partij en de gevolgen daarvan voor de omvang van een Europese fractie in het Europees Parlement;
- N. overwegende dat de procedure voor de voordracht van kandidaten voor de verkiezingen van het Europees Parlement sterk verschilt van lidstaat tot lidstaat en van partij tot partij, met name wat betreft transparantie en democratische normen, terwijl open, transparante en democratische procedures voor de selectie van kandidaten van cruciaal belang zijn voor de opbouw van vertrouwen in het politieke stelsel;
- O. overwegende dat de termijnen voor de indiening van de kieslijsten voor de Europese verkiezingen sterk uiteenlopen tussen de lidstaten, momenteel variërend van 17 dagen tot 83 dagen, en dat de kandidaten en de kiezers in de Unie daarom in een ongelijke positie verkeren voor wat de tijd betreft die zij tot hun beschikking hebben om campagne te voeren of na te denken over hun stemkeuze;
- P. overwegende dat de termijnen voor de voltooiing van de kiezerslijsten voor de Europese verkiezingen grote verschillen tussen de lidstaten vertonen, hetgeen de uitwisseling van informatie tussen lidstaten over kiezers (bedoeld om dubbele stemmen te voorkomen) moeilijk zo niet onmogelijk maakt;
- Q. overwegende dat de vorming van een gemeenschappelijk kiesdistrict waarvan de kieslijsten worden aangevoerd door de kandidaat-Commissievoorzitter van elke politieke familie, de Europese democratie in grote mate zou versterken en de verkiezing van de voorzitter van de Commissie verder zou legitimeren;
- R. overwegende dat op basis van de huidige Europese verkiezingsvoorschriften een niet-verplichte drempel van maximaal 5 % van de uitgebrachte stemmen kan worden

⁴⁹ Artikel 20, lid 2, VWEU.

vastgesteld voor de Europese verkiezingen en dat 15 lidstaten van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt en een drempel variërend van 3 % tot 5 % hebben ingevoerd; overwegende dat in de kleinere lidstaten en de lidstaten die hun kiesgebied in kiesdistricten hebben opgedeeld, de daadwerkelijke drempel -ondanks het feit dat er geen sprake is van wettelijke drempels- boven de 3 % ligt; overwegende dat de invoering van verplichte drempels in de constitutionele traditie wordt erkend als een legitiem middel om te waarborgen dat parlementen kunnen functioneren;

- S. overwegende dat, hoewel bij artikel 10, lid 2, van de Verkiezingsakte de vroegtijdige bekendmaking van de verkiezingsuitslagen uitdrukkelijk is verboden, dergelijke uitslagen in het verleden toch bekend zijn gemaakt; overwegende dat een geharmoniseerd tijdstip voor de sluiting van de stembussen in alle lidstaten in sterke mate zou bijdragen aan het gemeenschappelijke Europese karakter van de Europese verkiezingen, en de kans zou verkleinen dat de uitslag wordt beïnvloed als de verkiezingsuitslagen in sommige lidstaten bekend worden gemaakt vóór de sluiting van de stembussen in alle lidstaten;
- T. overwegende dat de eerste officiële prognoses van de verkiezingsuitslagen gelijktijdig in alle lidstaten moeten worden uitgebracht op de laatste dag van de verkiezingsperiode om 21.00 uur MET;
- U. overwegende dat een gemeenschappelijke Europese verkiezingsdag de gemeenschappelijke deelname van burgers in de hele Unie beter zou weerspiegelen, de participatieve democratie zou versterken en zou helpen coherenter pan-Europese verkiezingen tot stand te brengen;
- V. overwegende dat met het Verdrag van Lissabon een nieuwe constitutionele orde in het leven is geroepen, door het Europees Parlement het recht toe te kennen de voorzitter van de Europese Commissie⁵⁰ te kiezen in plaats van uitsluitend zijn toestemming te verlenen; overwegende dat de Europese verkiezingen van 2014 in dit verband een belangrijk precedent hebben geschept en hebben laten zien dat de voordracht van topkandidaten de interesse van de burgers voor de Europese verkiezingen vergroot;
- W. overwegende dat de voordracht van topkandidaten voor de functie van voorzitter van de Europese Commissie zorgt voor een koppeling tussen de op nationaal niveau uitgebrachte stemmen en de Europese context, en de burgers van de Unie in staat stelt een weloverwogen keuze te maken tussen de verschillende politieke programma's; overwegende dat de aanwijzing van topkandidaten door middel van open en transparante procedures de democratische legitimiteit versterkt en de verantwoordingsplicht bevordert;
- X. overwegende dat de procedure voor de voordracht en selectie van topkandidaten voor die functie een krachtige uitdrukking van Europese democratie is; overwegende dat het tevens integraal deel moet uitmaken van de verkiezingscampagnes;
- Y. overwegende dat de termijn voor de voordracht van kandidaten door de Europese politieke partijen in de Verkiezingsakte moet worden vastgelegd en dat de topkandidaten voor de functie van voorzitter van de Commissie zich kandidaat zouden moeten stellen in de verkiezingen voor het Europees Parlement;

⁵⁰ Artikel 17, lid 7, VEU.

- Z. overwegende dat niet alle lidstaten hun burgers de mogelijkheid bieden vanuit het buitenland te stemmen, en dat de voorwaarden voor uitsluiting van het kiesrecht sterk uiteenlopen tussen de lidstaten die deze mogelijkheid wel bieden; overwegende dat het toekennen van het recht om deel te nemen aan de verkiezingen aan alle burgers van de Unie die buiten de Unie verblijven een bijdrage zou leveren aan de electorale gelijkheid; overwegende dat lidstaten hiervoor wel hun administraties beter op elkaar af moeten stemmen, om te voorkomen dat kiezers twee keer in twee verschillende lidstaten hun stem uitbrengen;

- AA. overwegende dat ten minste 13 lidstaten geen adequate interne regels hebben om te voorkomen dat burgers van de Unie die over een dubbele nationaliteit van lidstaten beschikken twee maal hun stem uitbrengen, in schending van artikel 9 van de Verkiezingsakte;

- AB. overwegende dat er op niveau van de Unie een verkiezingsautoriteit moet worden opgericht die optreedt als netwerk van de contactautoriteiten van de lidstaten, aangezien die de toegang tot informatie over de voorschriften inzake de Europese verkiezingen zou vergemakkelijken, het proces zou stroomlijnen en het Europese karakter van deze verkiezingen zou versterken; overwegende dat de Commissie derhalve wordt verzocht de modaliteiten te onderzoeken die noodzakelijk zijn om een dergelijke autoriteit op te richten op het niveau van de Unie;

- AC. overwegende dat de minimumleeftijd in de 28 lidstaten varieert van 18 tot 25 jaar voor het passief kiesrecht en van 16 tot 18 jaar voor het actief kiesrecht, vanwege de verschillende constitutionele en electorale tradities in de lidstaten; overwegende dat de harmonisatie van de kiesgerechtigde leeftijd en de minimumleeftijd voor kandidaten uiterst wenselijk is, met het oog op werkelijke electorale gelijkheid voor de burgers van de Unie en het voorkomen van discriminatie met betrekking tot het meest fundamentele aspect van burgerschap, namelijk het recht op deelneming aan het democratisch proces;

- AD. overwegende dat de officiële oprichting van politieke partijen op het niveau van de Unie en de consolidering daarvan bijdragen tot de vorming van een Europees politiek bewustzijn en de uitdrukking van de wil van de burgers van de Unie, en dat dit ook de geleidelijke harmonisatie van de kiesstelsels in de hand heeft gewerkt;

- AE. overwegende dat stemmen per post en via e-mail en internet het verloop van de Europese verkiezingen doeltreffender en aantrekkelijker voor kiezers kan maken, mits het hoogst mogelijke niveau van gegevensbescherming wordt gewaarborgd;

- AF. overwegende dat, in de meeste lidstaten, de leden van de uitvoerende macht zich kandidaat kunnen stellen voor het nationale parlement zonder hun institutionele activiteit op te hoeven geven;

- AG. overwegende dat er, ondanks de gestage vooruitgang die sinds 1979 is geboekt wat betreft het evenwicht tussen vrouwen en mannen in de zetelverdeling, op dit gebied nog steeds aanzienlijke verschillen bestaan tussen de lidstaten, waarbij in tien van de lidstaten het percentage vrouwen lager ligt dan 33 %; overwegende dat de huidige samenstelling van het Europees Parlement, met slechts 36,62 % vrouwen, achterblijft bij de waarden en doelstellingen van gendergelijkheid die worden bepleit in het Handvest;

- AH. overwegende dat gezorgd moet worden voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen, een van de grondwaarden van de Unie, maar dat slechts zeer weinig lidstaten dit beginsel hebben opgenomen in hun nationale kieswetgeving; overwegende dat genderquota in de politieke besluitvorming en het ritssysteem bij de vaststelling van de lijsten zeer doeltreffend zijn gebleken bij het aanpakken van discriminatie en genderspecifieke machtsongelijkheid alsook bij het verbeteren van de democratische vertegenwoordiging in politieke besluitvormingsorganen;
- AI. overwegende dat het in het VEU verankerde beginsel van degressieve evenredigheid aanzienlijk heeft bijgedragen tot het gemeenschappelijke draagvlak voor het Europese project in alle lidstaten,
1. besluit zijn verkiezingsprocedure tijdig voor de verkiezingen van 2019 te hervormen, met het oog op het versterken van de democratische en transnationale dimensie van de Europese verkiezingen en de democratische legitimiteit van het besluitvormingsproces in de EU, het bevorderen van het concept burgerschap van de Unie en de electorale gelijkheid, het bevorderen van het beginsel van representatieve democratie evenals de rechtstreekse vertegenwoordiging van burgers van de Unie in het Europees Parlement overeenkomstig artikel 10 VWEU, het verbeteren van de werking van het Europees Parlement en het bestuur van de Unie, het legitiemer en doeltreffender maken van de werkzaamheden van het Europees Parlement, het vergroten van de doeltreffendheid van het systeem voor de organisatie van Europese verkiezingen, het bevorderen van een gemeenschappelijk draagvlak onder burgers van alle lidstaten, het versterken van een evenwichtige samenstelling van het Europees Parlement, en het realiseren van een zo groot mogelijke electorale gelijkheid voor en participatie van de burgers van de Unie;
 2. stelt voor om de zichtbaarheid van de Europese politieke partijen te vergroten door hun namen en logo's op de stembiljetten te plaatsen, en beveelt aan ze tevens te laten verschijnen in verkiezingsspotjes op televisie en radio en te plaatsen op posters en ander tijdens de Europese verkiezingscampagnes gebruikt materiaal, in het bijzonder de verkiezingsmanifesten van nationale partijen, aangezien deze maatregelen de transparantie van de Europese verkiezingen en de democratische wijze waarop de verkiezingen verlopen, ten goede zouden komen, daar de burgers een duidelijk verband zouden kunnen leggen tussen hun stem en de gevolgen daarvan voor de politieke invloed van Europese politieke partijen en hun vermogen om fracties te vormen in het Europees Parlement;
 3. is tegelijkertijd van mening dat, gezien de waarde die de Unie hecht aan het subsidiariteitsbeginsel, regionale politieke partijen die aan de verkiezingen voor het Europees Parlement deelnemen dezelfde praktijken zouden moeten hanteren en dat de regionale autoriteiten moeten worden aangemoedigd om in dat kader officieel erkende regionale talen te gebruiken;
 4. spoort de lidstaten aan de deelname van Europese politieke partijen en hun topkandidaten aan verkiezingscampagnes te bevorderen, met name op televisie en in andere media;
 5. is van plan een gemeenschappelijke minimumtermijn van 12 weken vóór de verkiezingsdag in te voeren voor de vaststelling van de kieslijsten, teneinde de electorale gelijkheid te vergroten door de kandidaten en de kiezers in de Unie evenveel tijd te geven om zich voor te bereiden op de verkiezingen en na te denken over hun

stemkeuze; spoort de lidstaten aan na te denken over manieren om grotere convergentie te bewerkstelligen tussen de regelgeving inzake verkiezingscampagnes voor de Europese verkiezingen;

6. acht het van essentieel belang dat politieke partijen op alle niveaus democratische en transparante procedures invoeren voor de selectie van kandidaten; beveelt de nationale partijen aan hun kandidaten voor de Europese verkiezingen via een democratische stemming te selecteren;
7. stelt voor een verplichte drempel in te voeren, variërend van 3 % tot 5 %, voor de zetelverdeling in de lidstaten met één kiesdistrict en kiesdistricten waar gebruik wordt gemaakt van het lijstenstelsel en die meer dan 26 zetels omvatten; acht deze maatregel van belang voor het waarborgen van de werking van het Europees Parlement, omdat hiermee verdere versnippering wordt voorkomen;
8. stelt voor, ondanks het feit dat het lidstaten vrij staat de dag(en) van de verkiezingen binnen de verkiezingsperiode te bepalen, om de verkiezingen in alle lidstaten te beëindigen op de zondag van de Europese verkiezingen om 21.00 uur MET, omdat hiermee de correcte toepassing van artikel 10, lid 2, van de Verkiezingsakte wordt gewaarborgd en de kans wordt verkleind dat de uitslag van de verkiezingen wordt beïnvloed als de verkiezingsuitslagen in sommige lidstaten bekend worden gemaakt vóór de sluiting van de stembussen in alle lidstaten; pleit voor handhaving in alle lidstaten van het verbod op vroegtijdige bekendmaking van de verkiezingsuitslagen;
9. is van plan een gemeenschappelijke termijn van 12 weken vóór de Europese verkiezingen vast te stellen voor de voordracht van topkandidaten door de Europese politieke partijen, zodat hun verkiezingsprogramma's kunnen worden gepresenteerd, er politieke debatten tussen de kandidaten kunnen worden georganiseerd en Uniebrede verkiezingscampagnes kunnen worden opgezet; beschouwt het proces met het oog op de voordracht van topkandidaten als een belangrijk onderdeel van de verkiezingscampagnes, gezien het impliciete verband tussen de uitslagen van de Europese verkiezingen en de verkiezing van de voorzitter van de Commissie, zoals verankerd in het Verdrag van Lissabon;
10. is van plan een gemeenschappelijke termijn van acht weken vast te stellen voor de voltooiing van de kiezerslijsten en van zes weken voor de uitwisseling van informatie over burgers van de Unie met een dubbele nationaliteit en burgers van de Unie die in een andere lidstaat gevestigd zijn met de nationale bevoegde autoriteit die met de kiezerslijst is belast;
11. stelt voor de integriteit van de verkiezingen te vergroten door campagne-uitgaven te beperken tot een redelijk bedrag dat politieke partijen in staat stelt zichzelf, hun kandidaten en hun verkiezingsprogramma's behoorlijk te presenteren;
12. stelt voor om alle burgers van de Unie, ook wanneer ze in een derde land wonen of werken, het recht toe te kennen om te stemmen bij de verkiezingen voor het Europees Parlement; is van mening dat alle burgers van de Unie hierdoor eindelijk hetzelfde stemrecht zouden krijgen bij de Europese verkiezingen, onder dezelfde voorwaarden en ongeacht hun verblijfplaats of staatsburgerschap;
13. roept de lidstaten wel op hiertoe hun administraties beter op elkaar af te stemmen, om

te voorkomen dat kiezers twee keer in twee verschillende lidstaten hun stem uitbrengen;

14. moedigt de lidstaten aan stemmen per post en via e-mail en internet mogelijk te maken om de deelname te vergroten en het stemmen gemakkelijker te maken voor alle burgers, met name voor mensen met verminderde mobiliteit en mensen die in een lidstaat wonen of werken waarvan zij geen onderdaan zijn of die in een derde land wonen of werken, mits de nodige maatregelen worden genomen om iedere vorm van eventuele stemfraude via deze wegen te voorkomen;
15. beveelt de lidstaten aan om, als een volgende stap, na te denken over manieren om te komen tot een geharmoniseerde minimumleeftijd voor de kiezers van 16 jaar, teneinde de electorale gelijkheid van de burgers van de Unie verder te vergroten;
16. verzoekt om een herziening van het Kaderakkoord over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie, met het oog op de aanpassing van de regels inzake leden van de Commissie die zich verkiesbaar willen stellen voor het Europees Parlement, teneinde de institutionele efficiëntie van de Commissie ten tijde van verkiezingen niet te belemmeren en misbruik van institutionele middelen te voorkomen;
17. is van plan het Parlement het recht toe te kennen de verkiezingsperiode voor de verkiezingen voor het Europees Parlement vast te stellen na raadpleging van de Raad;
18. spoort de lidstaten aan adequate juridische kaders vast te stellen om tijdens de verkiezingscampagnes de hoogst mogelijke normen voor informatieve, eerlijke en objectieve mediaberichtgeving te waarborgen, met name door de publieke omroepen; ziet dit als een cruciale voorwaarde om burgers van de Unie in staat te stellen een weloverwogen keuze te maken uit de concurrerende politieke programma's; erkent de betekenis van zelfregulerende instrumenten zoals gedragscodes om dit doel te bereiken;
19. roept op tot het versterken van de normen die bedoeld zijn om een onbeperkte politieke concurrentie mogelijk te maken, in het bijzonder door in het licht van het verkiezingsproces te zorgen voor pluraliteit in de media en neutraliteit in het openbaar bestuur op alle niveaus;
20. benadrukt het belang van de deelname van meer vrouwen aan het politieke besluitvormingsproces en een betere vertegenwoordiging van vrouwen in de Europese verkiezingen; verzoekt de lidstaten en de instellingen van de Unie derhalve alle nodige maatregelen te nemen om het beginsel van gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bevorderen gedurende het gehele verkiezingsproces; benadrukt in dit verband het belang van genderevenwichtige kieslijsten;
21. moedigt de lidstaten aan maatregelen te nemen om een adequate vertegenwoordiging van etnische, linguïstische en andere minderheden in de Europese verkiezingen te bevorderen;
22. acht het wenselijk een Europese verkiezingsautoriteit op te richten die kan worden belast met de centrale verzameling van informatie over de verkiezingen voor het Europees Parlement, het toezicht op het verloop van deze verkiezingen en de bevordering van uitwisseling van informatie tussen de lidstaten;

23. bepaalt dat de functie van lid van het Europees Parlement eveneens onverenigbaar dient te zijn met de functie van lid van een regionaal parlement of een regionale vergadering met wetgevingsbevoegdheden;
24. herinnert eraan dat de lidstaten, ondanks herhaaldelijke aanbevelingen van de Commissie, er niet in zijn geslaagd overeenstemming te bereiken over een gemeenschappelijke verkiezingsdag; spoort de lidstaten aan over dit onderwerp tot overeenstemming te komen;
25. dient bij de Raad het bijvoegde voorstel in tot wijziging van de Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen⁵¹;
26. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Europese Raad, de Raad, de Commissie en de parlementen en regeringen van de lidstaten.

⁵¹ De amendementen in het voorstel in bijlage zijn gebaseerd op een consolidering door de Juridische Dienst van het Europees Parlement op basis van de Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in de Vergadering door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen (PB L 278 van 8.10.1976, blz. 5), als gewijzigd bij Besluit 93/81/Euratom, EGKS, EEG tot wijziging van de Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen gehecht aan Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad van 20 september 1976 (PB L 33 van 9.2.1993, blz. 15) en Besluit 2002/772/EG, Euratom van de Raad van 25 juni 2002 en 23 september 2002 (PB L 283 van 21.10.2002, blz. 1). Deze consolidering wijkt af van de door de Publicatiebureau van de Europese Unie geproduceerde geconsolideerde versie (CONSLEG. 1976X1008-23/09/2002) op twee punten: de tekst bevat een streepje bij artikel 7, lid 1 – ‘lid van het Comité van de Regio’s’ ingevolge artikel 5 van het Verdrag van Amsterdam (PB C 340 van 10.11.1997) en is hernummerd overeenkomstig artikel 2, lid 1 van Besluit 2002/772/EG, Euratom van de Raad.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot vaststelling van de bepalingen tot wijziging van de Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 223, lid 1 ,

Gezien het voorstel van het Europees Parlement,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien de goedkeuring door het Europees Parlement,

Handelend volgens een bijzondere wetgevingsprocedure,

Overwegende dat de Verdragsbepalingen betreffende de verkiezingsprocedure dienen te worden toegepast,

HEEFT DE VOLGENDE BEPALINGEN VASTGESTELD en beveelt aan dat zij door de lidstaten overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen worden goedgekeurd.

Artikel 1

De Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen, in bijlage bij Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad⁵², wordt als volgt gewijzigd:

1) In artikel 1 wordt lid 1 vervangen door:

“1. In alle lidstaten worden de leden van het Europees Parlement als vertegenwoordigers van de burgers van de Unie gekozen volgens een stelsel van evenredige vertegenwoordiging, hetzij volgens het lijstenstelsel, hetzij volgens het stelsel van één overdraagbare stem.”

2) Het volgende artikel wordt ingevoegd:

⁵² Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad van 20 september 1976 (PB L 278 van 8.10.1976, blz. 1).

“Artikel 2 bis

De Raad besluit met eenparigheid van stemmen over een gemeenschappelijk kiesdistrict waarvan de kieslijsten worden aangevoerd door de kandidaat-Commissievoorzitter van elke politieke familie.”

- 3) Artikel 3 wordt vervangen door:

“Artikel 3

Voor kiesdistricten, en voor lidstaten met één kiesdistrict, waar gebruik wordt gemaakt van het lijstenstelsel en die meer dan 26 zetels omvatten, stellen de lidstaten een drempel vast voor de verdeling van de zetels die niet lager is dan 3 %, en niet hoger is dan 5 % van de uitgebrachte stemmen, in het betreffende kiesdistrict of de betreffende lidstaat met één kiesdistrict.”

- 4) De volgende artikelen worden ingevoegd:

“Artikel 3 bis

Elke lidstaat voert een termijn in voor de vaststelling van de lijsten met kandidaten voor de verkiezing van het Europees Parlement van ten minste 12 weken vóór de aanvang van de verkiezingsperiode bedoeld in artikel 10, lid 1.

Artikel 3 ter

De termijn voor de vaststelling en voltooiing van de kiezerslijsten is acht weken voor de eerste verkiezingsdag.

Artikel 3 quater

Politieke partijen die deelnemen aan de verkiezing van het Europees Parlement nemen democratische procedures en transparantie in acht bij de selectie van hun kandidaten voor deze verkiezing.

Artikel 3 quinquies

De lijst met kandidaten voor de verkiezingen voor het Europees Parlement waarborgt gendergelijkheid.

Artikel 3 sexies

Op de stembiljetten voor de verkiezing van het Europees Parlement krijgen de namen en logo's van de nationale partijen evenveel zichtbaarheid als die van de Europese politieke partijen.

De lidstaten bevorderen en faciliteren het informeren over dergelijke banden in verkiezingsuitzendingen op televisie en radio en in ander verkiezingscampagnemateriaal. Ook bevat dit materiaal een verwijzing naar het

verkiezingsmanifest van de Europese politieke partij waarmee eventueel banden worden onderhouden.

Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement zijn de regels voor het versturen van verkiezingsmateriaal aan kiezers dezelfde als die voor nationale, regionale en lokale verkiezingen in de desbetreffende lidstaat.

Artikel 3 septies

De Europese politieke partijen nomineren hun kandidaten voor het voorzitterschap van de Commissie ten minste 12 weken vóór de aanvang van de verkiezingsperiode bedoeld in artikel 10, lid 1.”

- 5) De volgende artikelen worden ingevoegd:

“Artikel 4 bis

De lidstaten kunnen het elektronisch stemmen of stemmen via internet invoeren voor de verkiezing van het Europees Parlement, en nemen, indien zij hiertoe overgaan, de nodige maatregelen om de betrouwbaarheid van de resultaten, de geheimhouding van de stembusgang en de gegevensbescherming te waarborgen.

Artikel 4 ter

De lidstaten kunnen hun burgers de mogelijkheid bieden om bij de verkiezingen voor het Europees Parlement hun stem per post uit te brengen.”

- 6) In artikel 5, lid 1, wordt de tweede alinea geschrapt.

- 7) Artikel 6 wordt vervangen door:

“Artikel 6

1. De leden van het Europees Parlement brengen hun stem individueel en persoonlijk uit. Zij mogen niet gebonden zijn door instructies en geen bindend mandaat aanvaarden. Zij vertegenwoordigen alle burgers van de Unie.

2. De leden van het Europees Parlement genieten de voorrechten en immuniteiten die op hen van toepassing zijn uit hoofde van Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie dat is gehecht aan het Verdrag van de Europese Unie, het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.”

- 8) Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. De hoedanigheid van lid van het Europees Parlement is onverenigbaar met die van:

- lid van de regering van een lidstaat,
- lid van een nationaal of regionaal parlement, dan wel nationale of regionale vergadering, met wetgevende bevoegdheid,
- lid van de Commissie,
- rechter in, griffier van of advocaat-generaal bij het Hof van Justitie van de Europese Unie;
- lid van de Raad van bestuur van de Europese Centrale Bank,
- lid van de Rekenkamer;
- Europese ombudsman,
- lid van het Economisch en Sociaal Comité,
- lid van het Comité van de Regio's,
- lid van comités of lichamen die krachtens het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie of het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie zijn ingesteld met oog op het beheer van de middelen van de Unie of ter vervulling van een duurzame taak van rechtstreeks administratief beheer;
- lid van de Raad van bestuur, van de directie of beambte van de Europese Investeringsbank,
- ambtenaar of ander personeelslid in actieve dienst van de instellingen van de Europese Unie of van de daaraan verbonden gespecialiseerde lichamen of van de Europese Centrale Bank.";

b) lid 2 wordt geschrapt;

c) lid 4 wordt vervangen door:

"4. De leden van het Europees Parlement ten aanzien van wie tijdens de in artikel 5 bedoelde periode van vijf jaar de leden 1 en 3 van toepassing zijn, worden vervangen overeenkomstig artikel 13."

9) Volgende artikelen worden ingevoegd:

"Artikel 9 bis

Alle burgers van de Unie, ook deze die in een derde land wonen of aldaar werken, hebben het recht te stemmen bij de verkiezingen voor het Europees Parlement. De lidstaten treffen de nodige maatregelen om de uitoefening van dit recht te waarborgen.

Artikel 9 ter

Elke lidstaat wijst de contactinstantie aan die verantwoordelijk is voor de uitwisseling van gegevens over kiezers met haar tegenhangers in de overige lidstaten. Deze instantie geeft uiterlijk zes weken vóór de eerste verkiezingsdag en via uniforme en beveiligde elektronische communicatiemiddelen gegevens door met betrekking tot burgers van de Unie die onderdaan zijn van meer dan één lidstaat en van burgers van de Unie die geen onderdaan zijn van de lidstaat waar ze verblijven.

De doorgegeven informatie bevat minimaal familienaam en voornaam, leeftijd, gemeente en datum van aankomst in de betreffende lidstaat van de burger in kwestie.”

10) Artikelen 10 en 11 worden vervangen door:

“Artikel 10

1. De verkiezingen voor het Europees Parlement vinden plaats op de door elke lidstaat vastgestelde datum of data en uren. Voor alle lidstaten moeten de datum of data gelegen zijn binnen een zelfde periode die aanvangt op donderdagochtend en afloopt op de daaropvolgende zondag. De verkiezingen eindigen in alle lidstaten om 21:00 (Midden-Europese tijd) op die zondag.

2. Een lidstaat maakt de uitslag van de verkiezingen pas officieel bekend na sluiting van de stembussen. De eerste officiële prognoses van de uitslagen worden gelijktijdig in alle lidstaten uitgebracht op het tijdstip waarop de in lid 1 bedoelde verkiezingsperiode eindigt. Vóór dit tijdstip mogen eveneens geen prognoses op basis van de ondervraging van kiezers openbaar worden gemaakt.

3. De telling van de per post uitgebrachte stemmen begint in alle lidstaten zodra de stembussen in de lidstaat waar de kiezers binnen de in lid 1 bedoelde verkiezingsperiode als laatste hun stem uitbrengen, gesloten zijn.

Artikel 11

1. De verkiezingsperiode voor de verkiezingen wordt uiterlijk één jaar voor het einde van de in artikel 5 bedoelde periode van vijf jaar nader bepaald door het Europees Parlement, na raadpleging van de Raad.

2. Onverminderd artikel 229 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie komt het Europees Parlement van rechtswege bijeen op de eerste dinsdag na het verstrijken van een termijn van een maand, te rekenen vanaf het einde van de verkiezingsperiode.”

11) Artikelen 14 en 15 worden vervangen door:

“Artikel 14

Maatregelen ter uitvoering van deze akte worden door het Europees Parlement met een meerderheid van zijn leden voorgesteld, en na raadpleging van de Commissie en goedkeuring door het Europees Parlement door de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen aangenomen.

Artikel 15

Deze akte is opgesteld in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Ierse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Krachtens de Toetredingsverdragen zijn de teksten van deze akte in de Bulgaarse, de Estse, de Hongaarse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Poolse, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse en de Tsjechische taal eveneens gelijkelijk authentiek.”

- 12) Bijlagen I en II worden geschrapt.

Artikel 2

1. De in artikel 1 vastgelegde wijzigingen treden in werking op de eerste dag van de maand volgend op de goedkeuring van de bepalingen van dit besluit door de lidstaten, overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen.

2. De lidstaten stellen de secretaris-generaal van de Raad ervan in kennis dat de nationale procedures zijn afgerond.

Artikel 3

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad
De voorzitter*

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet